

To le bi bil načrt pravil take knjižnice. Po teh pravilih se že več let ravna pri tukajšnji farni knjižnici v slov. Bistrici, ktera prav dobro napreduje in blizo 70 udov šteje.

Naj mi ne zamerite, da tako obširno o tej stvari govorim, pa zdi se mi prevažna za napredek našega ljudstva in zato se mi je najpripravnejše zdelo, kaj v praktičnem izgledu pokazati, po katerem načelu, po katerem potu se kaj lahko dajo osnovati take knjižnice.

Se vé da bodo tudi zoper to naše prizadevanje rogovilili naši navadni protivniki in tudi v tej le vseobčnemu blagoru namenjeni pripravi zavohali Bog vé kako nevarno agitiranje. Pa naj se le upirajo; saj brez upora ni nobenega napredka, in ko bi ne bilo toliko hudih nasprotnikov narodnih idej, spal bi gotovo še marsikteri narod.

To so moje misli o občinskih knjižnicah; da bi se le skoro po vsem Slovenskem v djansko življenje vpeljale. In kakor so po večih mestih čitavnice glavne središča narodnega gibanja, bile bi te knjižnice male čitavnice, raztrošene po vsej deželi, segajoče v vsako družino, ognjišča narodnosti v vsaki vasi.

Osnovajmo, napravljajmo jih povsod, kjer se le dá, da bodo razširjale omiko med našim narodom, in prišel bode čas, če tudi takrat že nas vse črna zemlja krije, da tudi Slovenec se bode ponosno štel med druge dozdej srečnejše omikane narode.

Še nekaj o markanih pisemskih zavitkih.

Vsem, kateri več pisem pišejo, priporočal je neki gosp. dopisnik v 12. listu letošnjih „Novic“ markane pisemske zavitke.

Prav živo jih tudi mi vsem priporočamo, posebno njim, kateri so dalječ od pošt. Nemoremo pa si kaj, da ne bi častitim čitateljem „Novic“ ne razjasnili nekaj, kar je zelo potrebno. Med drugim piše gosp. dopisnik: „Če so robovi pisemskega zavitka po gori omenjeni lastnosti s klejem pomazani, se pismo tako trdno zapre, da ni moč do denarja priti v njem hranjenega; prav za prav pisma po tem tudi ni treba posebej pečatiti; varno je vsakega odpečatenja; popolnoma nemogoče je, do pisemskega zapopadka priti.“ — To moramo popraviti tako-le: Vsako pismo z denarjem — ako je tudi s klejem pomazano — moraš po postavi še s svojim pečatom na štirih voglih zapečatiti, v sredo se pritisne pa poštni pečat. Le samo takrat, kadar pisma ne odpošlješ z recepisom ali ga ne „rekomandiraš“, ali denarja v njem ne pošlješ, ni treba pisma posebej pečatiti, in markani zavitki so kaj dobri za take pisma. Markanih pisemskih zavitkov za denarne pisma bi pa mi ne svetovali. Popolnoma napak misel je, ako kdo meni, da bo od pisma manj plačal, ako je na zavitku marka prilepljena. Marka, ako je tudi za 15 kr. na zavitku, nima nič vrednosti, ter od pisma se mora vse eno plačati, kakor da bi bil zavitek brez marke, zakaj postave velijo, da se mora od takih pisem v gotovem denarji razun 15 krajc. prvotne poštnine (Grundporto) še do 50 milj od vsakih 5 milj 2 kr., čez 50 do 100 milj za vsakih 10 milj zopet 2 kr., čez 100 do 200 milj pa za vsakih 20 milj 2 kr. itd. plačati. — Od papirnatega denarja do 5 gold. se plača le polovica od 100 gold.

To se je nam zdelo potrebno omeniti, da se vé vsakdo nepotrebnih stroškov varovati. Sicer pa za navadne pisma brez denarja priporočamo še enkrat markane zavitke.

Gavekar.

Podučne stvari.

Besedica staršem.

(Konec.)

Pametna in v resnici dobra odreja nikakor ni tako težka, da se otroci le zgodaj pokorščine privadijo. Z ubogljivim otrokom storiš, kar ti je drago. Zato je treba pred vsem drugim, da se z otroci vedno enako ravna; ne pa da bi se otrokom zdaj vse dovolilo, zdaj pa zopet vse prepovedalo. Kaj napčno tedaj ravnaajo starši, ki otrokom svojim skoraj vse, dostikrat še celó najmanje stvari prepovedujejo, da revčki kmali več ne vedó, kaj da jim je pripuščeno, kaj pa ne.

Nekteri starši, opominovaje svoje otroke, razsajajo po hiši in vpijejo, da je joj. Gotovo ni to dobro; s tem učijo otroke, kako se morajo obnašati, kadar so razkačeni. Lahko se zapoveduje in svari, pa ni treba vpiti, da sosedje skup leté. Neusmiljeno kregajo ter pretepavajo nekatere matere svoje otroke zaradi najmanjših stvari, na priliko, ako so kako posodo ubili, se pomazali ali kaj tacega malega storili. Ako so pa otroci zares poredni ter se nespodobno ali pa še celó nesramno obnašajo, takrat jim žal besedice ne rekó; še smeja se jim, češ, „lej lej ga Tončka, kakošen fant je še!“ Da je res taka, moramo vsaki dan viditi. Kako se otroci s tem pačijo, mislimo si pač lahko. Otrokom se ne smé nikdar smejati, naj počenjajo kar koli. Ako daje mati otrokom potuho, jih mora oče uganjati. Slaba pa je taka odreja, kjer je oče le strašilo; ne da bi ga otroci ljubili, sovražijo ga, ter so še hujši samoglavci.

Napčno je, otroka prositi, da uboga, ali pa mu kaj obljubiti, da stori, kar se more tirjati od njega. Tak otrok jame pozneje gospodariti v hiši, da se mora vse uklanjati mu; ne uboga staršev, draži brate in sestre, nagaja poslom ter zahteva po vsi sili, da se tako dela, kakor on hoče. Je li čuda, ako hoče tak človek v starosti kralj biti celi vasi ter da bi vselej njegova veljala? Starši ugibljejo, kako more njihov Jožek tako neposajen biti; al pravega vzroka ne najdejo, ker ga ne iščejo v odreji, ampak se tolažijo s tem, da pravijo, napaka ta mu je prirojena. Pač prazne besede! Kal za dobro in slabo človeku ni prirojena, temveč prirejena.

Kaj napčna in škodljiva je navada, da se otroci strašijo, da so tihi in pri miru. Vsled tega se jih loti prazna vera, da verujejo vse svoje žive dni v strahove. Da taka babja vraža ni koristna človeku, temveč zelo škodljiva, ni mi treba dokazovati.

Že odrasli otroci (okoli desetega do dvanajstega leta) se smejo le redko kdaj s tepežem kaznovati, ker se lahko zgodí, da jim nič več za čast ni; ko je čast v človeku zamorjena, vse pridige so mu zastonj. Tak otrok ima pamet, da že razume, kaj je prav; ni mu treba s palico razlagati. Da je otroka sram, treba je najbolj skrbeti, kajti tacega se primejo opomini in lepi nauki veliko lože. Ako je v teh letih pri otroku še treba tepeža, znamenje je to, da je bila odreja malo prida; starši se s tem sami sebe bolj sramoté, kakor otroka. Dobro in lepo odgojenemu v tej starosti ni treba nikacega strahovanja; sama prijazna beseda je dosti; spridenega otroka pa ne stori kazni nikdar boljšega, ampak le trdovratnišega.

Te vrstice naj bodo staršem za poduk o odreji otrok v prvih letih. Naj pa nikar ne mislijo, da je s tem že vse povedano, le majhen načrt je; previdni starši bodo kmali spoznali, kaj jim je še napčnega opustiti pri odgojenju otrok. Da bi vendar slepe nekatere matere htele verjeti skušniji, ktera se je že toli-